

Ons Erf in Berg en Dal, een volkshogeschool ter ontwikkeling van het platteland en meer.....

Ooit logeerden hier plattelandjongeren die een verlovingscursus volgden. Nu staan andere thema's zoals 'opvolgers in het boerenbedrijf' of 'wat te doen na mijn pensioen centraal'. Het sociale karakter is veranderd. Het is allemaal commerciëler geworden. Het publiek breder.

Een bijzondere plek

Velen hebben om verschillende redenen dierbare herinneringen aan Ons Erf. Het is dan ook een bijzondere plek, niet alleen door de contacten of wat er werd onderwezen en bijgebracht. Ons Erf is gelegen temidden van de heuvels. Dit zijn stuwwallen die tijdens de ijstijd over het Gelderse landschap zijn geschoven. Het is dus een plaats met een geschiedenis die vele eeuwen

teruggaat. Ooit stichtten ook de Romeinen hier een basiskamp, de vele archeologische vondsten verwijzen naar deze periode.

In later eeuwen werden op en rondom het landgoed 'Ons Erf' verschillende boomsoorten en beplanting verzameld. Het geheel geeft het landschap een uitzonderlijk aanzien. Wanneer u een van de VVV wandelroutes langs dit erf maakt kunt u er zelf getuige van zijn.

Ons Erf een echte Volkshogeschool naar het idee van Gruntvig

De oorsprong van het volkshogeschoolwerk is te vinden in Denemarken. Daar in het noorden bood de dichter en Theoloog N.S.F. Gruntvig vanaf het midden van de 19e eeuw verzet tegen het opdringen van het rationalisme, liberalisme en de urbanisatie. Hij probeerde het platteland te emanciperen en deed dit door middel van cursussen en vormingsweken.

In verschillende landen kregen deze initiatieven navolging zoals in Duitsland, Vlaanderen en ook Nederland waar de volkshogescholen vormingsinstellingen waren in internaatsverband. Volwassenen en jongvolwassenen volgden hier cursussen die gericht waren op het sociale functioneren in de samenleving, het bedrijf of de lokale of regionale gemeenschap. Ook organiseerden de volkshogescholen cursussen voor lager en hoger kader van Nederlandse bedrijven en overheidsinstellingen.

In Nederland gaf de grote crisis van de jaren dertig tot de oprichting van de Vereniging tot Stichting van Volkshogescholen.

Aanvankelijk werden er vooral cursussen georganiseerd voor boeren, werklozen en studenten. Het voornaamste doel was 'het geven van een zedelijk-geestelijke ontwikkeling aan volwassen personen als grondslag voor de vernieuwing van de volkscultuur en ter versterking van de volksgemeenschap'.

De vereniging stelde zich tot doel in iedere provincie een volkshogeschool op te richten. In 1968 werd dit een feit dankzij de fusie tussen verschillende verenigingen van Volkshogescholen. Inmiddels zagen ook volkshogescholen met Christelijke of Katholieke grondslag het licht. In Berg en Dal werd lange tijd een Katholiek stempel op de vorming gedrukt. Dat ging na de teloorgang van de verzuijing grotendeels verloren.

In de 70er jaren beleefde het fenomeen Volkshogeschool zijn grootste bloei, mede dankzij de royale

subsidies die het rijk ter beschikking stelde. Eind jaren tachtig werd deze subsidiekraan echter grotendeels dichtgedraaid en kwam er een grootscheepse herstructurering. Veel volkshogescholen heten thans trainingscentra of conferentieoorden. De subsidie is voorbehouden aan activiteiten voor specifieke groepen zoals vrouwen, gehandicapten of minderheden.

De volkshogeschoolgedachte leeft nog voort in de Stichting voor Volkshogeschoolwerk in Nederland die vormingsprojecten subsidieert, studie en publicaties initieert en financiert op het gebied van geschiedenis. Ook bevordert zij internationale contacten op het gebied van vorming en volwasseneducatie.

Het katholieke platteland verzamelde zich op Ons Erf

Ondanks dat het programma van Ons Erf niet specifiek Katholiek bedoeld was, was dit vormingsoord lange tijd een katholieke verzamelplaats. Met name de Katholieke boerengezinnen stuurden de jongvolwassenen om zich te ontwikkelen in brede zin of zich voor te bereiden op een op stapel staande verloving of overname van het boerenbedrijf.

Het past in het tijdsbeeld van toen dat er thuis niet openlijk werd gesproken over alles wat bij een huwelijk komt kijken. Een buitenstaander kon dat zoon of dochter veel beter bijbrengen in een cursus. Dat het jonge paar daarvoor tesamen een week of twee op cursus ging werd voor lief genomen. De slaapzalen waren immers strikt gescheiden zo stond in de brochure.

Veel jongeren van toen hebben dierbare herinneringen aan de verlovingscursus van toen waar eindelijk openlijk over relaties kon worden gesproken. Maar ook andere vormingsweken waren van grote invloed op de plattelandsjongeren.

Het harde leven van het boerenbedrijf maakte even plaats voor de ontwikkeling van het individu. Het platteland werd geemancipeerd en zo bedoelde volkshogeschool grondlegger Gruntvig het ook.

